

פניני הרמז

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובב"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

זמני עיה"ק ירושלים תובב"א

הדלה"ג - ת:02 / צאת השבת [ר"ת] - 8:56

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב וגו'. (ט. ז.), ברש"י, ראויה פרשה זו שתאמר ע"י משה כשאר התורה, אלא שזכו אלו שתאמר על ידיהם שמגלגלים זכות ע"י זכאי ע"כ, ובמה זכו? מבואר בגמרא פסחים דף ו' שהיו טמאים למצוה מארונו של יוסף או מבני אהרן או שאר מתי מצוה, וי"ל שזו היתה טענתם למה נגרע ע"י המצוה שעשינו, לומר שאין אדם מפסיד ע"י עסק המצוה. וזה שאמרו ראוי היה שתאמר ע"י משה, כי הוא התחיל במצוה זו שלקח ארונו של יוסף תחילה, וצ"ל שאח"כ מסרו לאחרים, ע"כ זכו הם, דהמצוה נקראת ע"ש סופו.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "כתינוק הבורח מבית הספר"

[מתוך ספר בית אב שיחות - נאמר בשנת תשל"ג לפ"ק]

העולם "עכ"ל, הרי האדם שהתאמץ למדרגה בעבודת ד', ואחר זמן מסוים חוזר לקדמותו חוטא בנפשו הוא.

וכמה אנו רחוקים מדעת יסוד זה, הרי אנו מדמים כי אם נתאמץ לאיזה זמן בעיון התורה או עבודת התפלה די בזה, ואנו שבעים רצון מההתחזקות לזמן מסוים ומדמים לחשוב שכבר נוכל לנוח מהתאמצות זו, וכאילו איזה דבר גדול עשינו בזמן מוגבל וכבר נהיה רשאים לחזור לקדמותנו, ולא כן

דברנו כבר ממעלת הנזיר (עי' בית אב שיחות פרשת נשא מאמר ג), ועיי"ש עוד ברמב"ן (פסוק יד): "וטעם החטאת שיקריב הנזיר ביום מלאת ימי נזרו לא נתפרש ועל דרך הפשט כי האיש הזה חוטא לנפשו במלאת הנזירות כי הוא עתה נזור מקדושתו ועבודת השם, וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לאלקיו כענין שאמר ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריכם לנזירים השוה אותו הכתוב לנביא וכדכתיב לעיל כל ימי נזרו קדוש הוא לה' והנה הוא צריך כפרה בשובו להטמא בתאוות

הוא כאמור, וצריכים אנו להחריד ולחוש כי חוטאים אנו בנפשנו.

והוא דאיתא באבות (פ"ב מ"ח) אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת, פי' שלא תחשוב לך הסתפקות שלמדת הרבה זמן מסוים, כי לא עשית בזה שום טובה לפני משורת הדין כי לכך נוצרת, זוהי עבודת החיים שלך ולשם כך באת לעולם, עיי"ש ברבינו יונה שפי' שכל תורה שלמדת אינה חלק אפילו מיני רבבה מהתורה הארוכה מארץ מדה, והנך מצווה לעמול בה כל ימי חייך.

וממילא יובן כי המדמה שכבר יצא ידי חובה בהתחזקו לשעה בדבר שצריך לעמול בה כל ימי חייו, כי חוטא בנפשו הוא, וכן איתא ברבינו יונה בשערי תשובה (שער ג ס"ד) כי הוא עיקר אבדת הנפש בהתרשלו מלעלות במעלות התורה במי שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק.

ונבין בזה סוגיא בשבת (דף קטו): בביאור פרשת ויהי בנסוע: "ת"ר ויהי בנסוע הארון ויאמר משה פרשה זו עשה לה הקב"ה סימניות מלמעלה ולמטה לומר שאין זה מקומה כו' ולמה כתבה כאן כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שנייה פורענות שנייה מאי היא ויהי העם כמתאוננים פורענות ראשונה ויסעו מהר ה' וא"ר חמא בר' חנינא ססרו מאחרי ה'", ופירש"י ז"ל (ד"ה מאחרי): "בתוך ג' ימים למסעם התאוה האספסוף תאוה להתרעם על הבשר כדי למרוד בהקב"ה", ובתוספות שם (ד"ה פורענות): "פי' בקונטרס שמאז התחילו לשאול בשר ואומר ר"י דאין ג"ל כן אלא פורענות ראשונה כדאמר במדרש (ילמדנו) ויסעו שנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים כתינוק היוצא מבית הספר שבורח לו והולך לו כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים לפי שלמדו הרבה תורה בסיני אמר הקב"ה נסמוך פורענות לפורענות לאו אלא נפסוק פרשת ויהי בנסוע הארון" עכ"ל.

הביאור, כי ודאי לא נתחרטו ח"ו על קבלת התורה ולימודה ומדרגתה שזכו לה בעמדם בהר סיני, אלא כמו תינוק שג"כ יפה לו לימודו שעלה בטוב אלא שנגמר שעת הלימוד אומר די ועתה הגיע שעת שחוק, ודוקא משום דלמד הרבה ושבע רצון מלימודו חושב שרשאי לשובב כבר, כך היתה ההרגשה בנסעם מהר סיני, לפי פי' התוספות, שהחזיקו טובה לעצמם כי דבר גדול עשו ומעתה ישובו למעמדם הקודם ולא רואים צורך להתאמץ

עוד במדרגה - זוהי פורענות ראשונה, חטא הנפש כנ"ל.

והיא היא תחילת נפילה מהמדריגה, וכיון שהתחילו ליפול הלכו ונפלו עד שלא תנוח דעתם עוד בלחם שמים וחפצו לחיות כשאר כל אדם, בתאוות בשר כדכתיב התאוה תאוה, ופי' הרמב"ן שנחשק להם להתאוות, כי באמת לגודל מדרגתם לא התאוה כלל לבשר שהיה להם כאכילת שקצים ודברים מאוסים, אלא שמאסו בחיים עילאים ורצו לחיות בפשטות כדי שיתאוה להם.

ואפשר שזה שפי' רש"י שבנסעם מהר סיני התחילו לשאול בשר, שזו היתה להם תחילת הנפילה כנ"ל מה שחשבו שרשאים ליסע מהר ד' ואין צורך עוד בתוספת לימוד כל שעה, אלא יהיו כשאר בני אדם ההמון הפשוט זוהי תחילת ירידה הנקראת בפי חז"ל פורענות [ואפשר כיון שמניח תאוה לעלית שלמות מתעוררת התאוה לעוה"ז].

כמה צריך לזה התבוננות לאלה שלומדים איזה זמן ואח"כ מדמים שיצאו ידי חובה ומתאוה להם לצאת לשוק החיים מבלי הכרח וצורך כלל - כי עפ"י רוב הלא המה בני עשירים ובקל יוכלו לשבת בבית ד' כל ימי חייהם - אלא שנתחשק להם להיות כשאר ההמון, ואינם מתבוננים כי חוטאים בנפשם הם ומפילים עצמם מאגרא רמא לבירא עמיקתא, אע"פ שמתחילה נדמה להם שלעולם לא ירוצו אחרי תאוות עוה"ז ושיחזיקו דעת למאוס בתאוות, אינו כן, כי הבעיטה מלהיות מבעלי עליה תמידיים והמחשבה המוטעה שמחזיקים טובה לנפשם מה שלמדו עד כה, כבר היתה תחלתם התאוה תאוה לאכול בשר במקום לחם שמים ומפרענות ראשונה יגיעו לפרענות שנייה ח"ו, וככתוב שם ברש"י עד למרוד בהקב"ה.

ושם בגמרא מבואר לראשונה פרענות שנייה מהי ויהי העם כמתאוננים, ואח"כ פרענות ראשונה מהי, היפך הסדר שהיה צריך לשאול קודם מהי פרענות ראשונה, אמנם כן הוא, כי בתחילה אין אדם מכיר שזו הראשונה פרענות היא שסר מהיות עוד נמנה אל בעלי עליה, לקדש כל חייו לעמלת התורה, רק אח"כ, ובסוף ימיו שרואה מה עלתה לו בחייו וכרחוק שמים מארץ בינו לבין חבירו שישב בבית ד' ואיך שכל כולו הוא טבוע בבוץ העוה"ז, רק אז מתחרט ומכה על חטא שאמנם זו היתה פרענות ראשונה שסר מהר ד' לחזות בנועם ד' שעמד שם בתחילה.

ונפלאות הם דברי המהרש"א (שם דף קטז. בח"א ד"ה ססרו) - ובאמת אי אפשר לגלות זה אלא ליחיד סגולה מביני דבר - שם וז"ל: "כי מנסיעתם מהר סיני שהיה בית המדרש שלהם נעשו בתי כנסיות של עמי הארץ לילך אחר תאוות לבם כו' התפלל משה ואמר קומה ה' ויפוצו אויבך שהם כנוסן של עמי הארץ כדאמרינן פזרון של רשעים טובה להן ולעולם וינוסו משנאיך שהם משניאי כמ"ש כל משאני אהבו מות והם גם הת"ח היושבין בכנוסן של ע"ה כמפורש פ' אלו עוברין ואמר ובנחה הוסיף משה להתפלל שובה ה' להתקרב עוד להשרות שוב שכינתו ביניו עכ"פ על רבבות אלפי ישראל וגו' שהם כ"ב אלף משבט לוי שלא היו בכלל מבטלי התורה ולא הרחיקו עצמן מבית הספר שהוא מחנה לוייה ושם היה משה רבן וגם הלוחות והארון קרוב להם ולא היו הלויים בכלל כל חוטאי דור המדבר" עכ"ל.

והדברים נראים לעינים גם בדורנו בעוה"ר, איך נעשו אלה היושבים בבית ד' מושנאים מע"ה שיש להם בתי כנסיות שלהם, וגם הת"ח שבתוכם אם כי למדו פעם אוי להם בהתחברם להם, ועם כל זאת תתגלה כי תשוב השראת השכינה בישראל דייקא ע"י אותם המעטים שלא נסעו מהר ד'.

ויש בזה למצוא ביאור גם במה שאמרו שלא הועמדה פרשה זו כאן אלא להפסיק בין הפורעניות, שודאי אין זה סתם ענין שלא לקרוא זה אחר זה, כי מאי נפק"מ, אלא ללמד בא מה יעשה אדם שהתחיל לנסוע מהר ד' ונכשל בטעות הדור האריך יעשה ויצליח להעמיד עצמו שלא יתדרדר יותר - מהי ההתבוננות הנצרכת לו. וזה פי' נון הפוכה, איתא במהרש"א (שם דף קטז: בח"א ד"ה סימניות) כי נון מרמו על נפילה ועל כן אין אות נון ב'אשרי', אלא סומך ד' לכל הנופלים, וכאן יש נון הפוכה, הן הסימניות שעשה הקב"ה לפרשה זו, ללמד שבאה היא להפוך הנפילה, מה יש לו להתבונן וינצל, ומה בא ללמדנו.

הנה הפשט הפשוט קומה ד', ברש"י, שהיה הארון מתרחק הרבה ואמר משה אל תרחק, פי' שהעם ראו לפנייהם דרך ישרה בנסעם במדבר ודימו שכן טבע הדברים, כי לא ראו שהארון עם הלוחות עשו כל אלה לישר ההדורים הר ובקעה, ולהרוג חיות ונחשים כמבואר במדרש (דברים רבה ז, ט) שע"כ הארון הלך לפנייהם לתור להם דרך, ובקש משה

שלא ירוץ הארון כ"כ ויראו בעיניהם מופת הדבר שכה הארון עושה כל אלה, ובתרגום קומה - "אתגלי", שיהיו הדברים בהתגלות שיתגלה כבוד שמים וכבוד התורה, שיראו שכל הטובה בעולם איננה באמת אלא בכח התורה ובזכות לומדיה.

זהו ההתבוננות שעל ידה מצליח האדם לעצור עצמו מהתדרדר בטעות, כי ידע שאין טוב בעולם ואין דרך ישרה לבני אדם בהשתדלות טבעית והכל בא רק מכח העומדים בבית ד', שבט לוי נושאי ארון ד' העמלים בתורה, ונאלו אלה שרצים אחר העוה"ז.

איתא בתהלים (צד. כ.) היחברך כסא הוות יוצר עמל עלי חוק, ופי' הגרש"ר הירש זצ"ל (תהלים צג. כ.) היחברך, האיך תדמה בנפשך לחבר כסאו ומלכותו של הקב"ה לכסא הוות של מלכות בשר ודם ששמו להם לחוק לרדוף אחר תאוות העוה"ז דוקא, ועשו זאת להם לחוק שצריך דייקא לעמול בעניני עוה"ז ומי שאינו עמל ורודף אחר הצלחות עוה"ז נחשב כאינו בר נש, יוצר עמל עלי חוק, יוצרים בנפשם חוק לרדוף אחר עמל עוה"ז - כי עפ"י רוב זהו הטעות של העוזבים את ספסלי ביהמ"ד אע"פ שאין להם ההכרח כלל, אלא שכך נדמה להם שזהו דרך החיים וכן צריך להיות וחושבים כסאו של הקב"ה ככסא הוות - ולא עוד אלא יגודו על נפש צדיק ודם נקי ירשיעו, אם יצאו אי אלו הנבדלים מההמון ומבקשים עליה והוא שובע שמחות בלחם שמים וקובע עצמו לתורה, יגודו על נפש צדיק, בגדודיהם רודפים אותו ושמים דם נקי לרשע, בחינת שאמרו סר מרע משתולל.

אבל האמת הוא ויהי ד' למשגב לי וכו', להתבונן בכל זה היא העצה לבלתי להתדרדר ח"ו מפרענות לפרענות, לחזק ההכרה כי הכל בידי שמים ואין רצוי להקב"ה כמי שעמל בתורה כי לכך נוצר ולא יחסר לו דבר. ואמנם פרשה קטנה היא בתורה אשר יכולה להציל להצלחה נצחית, אבל סגורה היא בנון הפוכה מלפניה ומאחוריה, כי נון בינה הוא - כדאיתא בספר מגן דוד להרדב"ז (אות נון) - והוא כי פרשה סתומה וסגורה בבינה אמיתית, הפוכה מדעת ההמון, אבל אשרי המתבונן בה, ועל ידה תהיה התורה כל קיומה של עולם, כמו שאמרו בגמרא שהיא עושה את התורה שבעה ספרים בחינת "חצבה עמודיה שבעה".

מזלא טבא

ברכת מזלא טבא לידידינו הדגול, הבחור החתן המופלג, יגע בתורה יומם וליל,
מעמודי התווך דקהלתינו הק'

החתן זעליג מערעבאך ני"ו

נכד הגאון הגדול רבי משה אורי שלעזינגער שליט"א (ראה"כ קהל יט"ל דסאטמאר לונדון יצ"ו) ונין למרן רה"י שליט"א

לרגל יום שמחתו עב"ג הכלה תחי' הרב הגאון המופלג

הרב מנחם מרדכי בערגער שליט"א - עיה"ק ירושלים רמת שלמה

שהתקיים בס"ד השבוע - יום שנכפל בו כי טוב לסדר "וביום שמחתכם והיו לכם לזכרון לפני ה'"

ויה"ר שיהא הזיווג עולה יפה, ויראה נחת מכל יוצ"ח מתוך הרחבת הדעת

* * *

הברכה אחת לעט"ר הו"כ מרן ראש הישיבה שליט"א שמשפע שמחה זו יושפע רוב שמחה ונחת

ובריות גופא אמן!

ניתן לקבל כתבי שיחת רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א של

שב"ק פרשת במדבר - ערב שבועות דהאי שעתא, וכן רשימות

ממה שנשא בעת מעמד 'נעילת החג' שבועות העעל"ט

ניתן לפנות במייל למערכת פנימי הרמה: gilyonhoromoh@gmail.com

לקבלת הגליון שבועי יש לפנות ל: gilyonhoromoh@gmail.com